

მოსწავლეთა მიერ სასკოლო ფორმის უგულებელყოფის მიზეზების

კვლევა და პოზიტიური ცვლილებების სტრატეგიები

(გურამ დოჩანაშვილი - საერთაშორისო ქართული სკოლის VIII-XI
კლასების მაგალითზე)

გვანცა ზადრიშვილი

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის

ბიზნესის, ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე ზოგადი

განათლების ადმინისტრირების მაგისტრის აკადემიური ხარისხის

მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

პროგრამა: განათლების ადმინისტრირება

სამეცნიერო ხელმძღვანელი - მაია ბიწაძე, ასოცირებული პროფესორი



ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

”როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.”

გვანცა ბადრიშვილი

გ. ბადრიშვილი

29.06.2026

მადლობა

განსაკუთრებულ მადლობას ვუხდით ჩემს სამეცნიერო ხელმძღვანელს, ქალბატონ მაია ბიწაძეს პროფესიული რჩევების, მუდმივი მხარდაჭერისა და იმ ღირებული რეკომენდაციებისთვის, რომლებმაც მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ნაშრომის დახვეწასა და სრულყოფაში.

მადლობას ვუხდით გურამ დოჩანაშვილის სახელობის საერთაშორისო ქართულ სკოლას თანამშრომლობისა და ნდობისთვის.

მადლიერი ვარ ჩემი კვლევითი ჯგუფის, რომელთან ერთადაც განვახორციელე აღნიშნული პროექტი. სამუშაო პროცესში ერთმანეთის მხარდაჭერამ, აზრთა გაზიარებამ და ერთობლივმა მუშაობამ უდიდესი როლი ითამაშა ამ ნაშრომის საბოლოო სახით ჩამოყალიბებაში.

მადლობას ვუხდით ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექტორებსა და აკადემიურ პერსონალს, რომელთა ცოდნამ და გამოცდილებამ მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა ჩემს პროფესიულ განვითარებაში.

ვიმედოვნებ, რომ ეს ნაშრომი მცირე, მაგრამ სასარგებლო წვლილს შეიტანს სასკოლო მართვისა და თანამონაწილეობითი მმართველობის პრაქტიკის განვითარებაში.

აბსტრაქტი

სასკოლო ფორმის პოლიტიკა თანამედროვე განათლების სისტემაში ერთ-ერთ სადავო თემად რჩება. იგი ხშირად განიხილება დისციპლინის, თანასწორობისა და სასკოლო იდენტობის განმტკიცების საშუალებად, თუმცა საერთაშორისო პრაქტიკა აჩვენებს, რომ ამ მიდგომის ეფექტიანობას თავად სკოლის ორგანიზაციული კულტურა, გადაწყვეტილებების მიღების პროცესი და მასში ჩართული მხარეები განსაზღვრავენ. შესაბამისად, სასკოლო ფორმასთან დაკავშირებული გამოწვევები მხოლოდ გარეგნულ ასპექტს არ ეხება და იგი ასახავს სკოლაში არსებულ უფრო ფართო სოციალურ და ორგანიზაციულ პროცესებს.

მოცემული კვლევის მიზანია, გურამ დოჩანაშვილის სახელობის საერთაშორისო ქართულ სკოლაში სასკოლო ფორმის პოლიტიკის მიმართ არსებული დამოკიდებულებების, უფროსკლასელთა მიერ ფორმის არტარებასთან დაკავშირებული გამოწვევებისა და მოლოდინების შესწავლა მშობლების პერსპექტივიდან. ნაშრომში გამოვლენილია ის ძირითადი ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენს მოსწავლეთა ქცევასა და შინაგანაწესის დაცვაზე. მიღებულ შედეგებზე დაყრდნობით შემუშავდა პრაქტიკული რეკომენდაციები სკოლის პოლიტიკის გასაუმჯობესებლად.

კვლევა ეყრდნობა პრაქტიკის კვლევის მეთოდოლოგიას, სადაც გამოყენებულია რაოდენობრივი და თვისებრივი მიდგომების კომბინაცია: ანონიმური ელექტრონული კითხვარები, ფოკუს-ჯგუფები, მიზეზ-შედეგობრივი ანალიზი და მშობლების გამოკითხვა, რასაც მოჰყვა კონკრეტული ინტერვენცია და მისი შეფასება. მონაცემთა ვალიდაციითვის გამოყენებულია მეთოდოლოგიური და თეორიული ტრიანგულაცია. ნაშრომის ანალიტიკურ საფუძველს წარმოადგენს მრავალდონიანი თეორიული ჩარჩო, რომელიც აერთიანებს თვითგამორკვევის სოციალური იდენტობისა და დემოკრატიული, თანამონაწილეობითი მმართველობის თეორიებს.

კვლევის შედეგად გამოიკვეთა, რომ ფორმის არტარება მხოლოდ დისციპლინურ დარღვევად ვერ განიხილება. მშობლების შეფასებით, ამ ქცევის მიღმა დგას ერთმანეთთან დაკავშირებული ისეთი მიზეზები, როგორიცაა თვითგამოხატვის მოთხოვნილება, ტანსაცმლის დიზაინი, კომფორტი, ხარისხი, ფინანსური ხელმისაწვდომობა, თანატოლების გავლენა, სამართლიანობის განცდა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში სკოლის მხრიდან თემის ჩართულობა. მონაცემები ადასტურებს, რომ საერთო ჩართულობაზე დაფუძნებული მცირე ინტერვენციაც კი საგრძნობლად ზრდის სკოლის პოლიტიკისადმი ნდობას, აძლიერებს კუთვნილების განცდას და საფუძველს უყრის კონსტრუქციულ თანამშრომლობას.

კვლევის ძირითადი დასკვნის მიხედვით, სასკოლო ფორმის ეფექტიანობას განსაზღვრავს ის, თუ რამდენად დემოკრატიულად, სამართლიანად და მხარეთა საჭიროებების გათვალისწინებით იმართება ეს პროცესი. ნაშრომში მოცემული პრაქტიკული რეკომენდაციები დაეხმარება სკოლებს ფორმის პოლიტიკის გაუმჯობესებაში, თანამონაწილეობითი მმართველობის გაძლიერებასა და ორგანიზაციული კულტურის განვითარებაში.

კვლევა აჩვენებს, რომ პოზიტიური ცვლილებები მაშინ მიიღწევა, როდესაც სკოლის ადმინისტრაცია, მშობლები და მოსწავლეები გადაწყვეტილებების თანაავტორები ხდებიან.

საკვანძო სიტყვები: სასკოლო ფორმა, პრაქტიკის კვლევა, თანამონაწილეობითი მმართველობა, სასკოლო პოლიტიკა, მშობლების დამოკიდებულება, თვითგამორკვევის თეორია, სოციალური იდენტობა, ორგანიზაციული კულტურა.

Abstract

School uniform policy remains one of the most debated issues in contemporary education. It is frequently regarded as a means of promoting discipline, equity, and school identity; however, international evidence suggests that its effectiveness depends largely on a school's organizational culture, decision-making processes, and the meaningful involvement of stakeholders. Consequently, issues surrounding school uniforms extend beyond appearance and reflect broader social and organizational dynamics within schools.

The purpose of this study is to explore parents' perspectives on school uniform policy, the factors contributing to high school students' non-compliance with the uniform requirement, and parental expectations regarding future policy development at Guram Dochanashvili Georgian International School. The study identifies the key factors influencing students' behavior and their adherence to school regulations. Based on the findings, practical recommendations are proposed to improve the school's uniform policy and strengthen stakeholder engagement.

The research is grounded in the Practice-Based Research methodology and employs a mixed-methods approach, combining anonymous online questionnaires, focus group discussions, cause-and-effect analysis, and a parental survey, followed by the implementation and evaluation of a targeted intervention. To enhance the credibility and trustworthiness of the findings, methodological and theoretical triangulation was applied. The analytical framework is based on a multi-level theoretical model integrating Self-Determination Theory, Social Identity Theory, and the principles of democratic and participatory governance.

The findings demonstrate that failure to wear the school uniform should not be viewed solely as a disciplinary issue. According to parents, this behavior is shaped by a combination of interrelated factors, including students' need for self-expression, the design, comfort, and quality of the uniform, its financial affordability, peer influence, perceptions of fairness, and

the extent to which the school involves its community in decision-making processes. The results further indicate that even a modest participatory intervention significantly increased trust in the school's policy, strengthened stakeholders' sense of belonging, and laid the foundation for more constructive collaboration.

The principal conclusion of the study is that the effectiveness of school uniform policy depends not on the uniform itself, but on the extent to which the policy is developed and implemented through democratic, equitable, and stakeholder-responsive processes. The practical recommendations presented in this study may assist schools in refining their uniform policies, strengthening participatory governance, and fostering a more inclusive organizational culture.

The study further demonstrates that meaningful and sustainable change is most likely to occur when school leaders, parents, and students become genuine co-creators of educational decisions.

Keywords: school uniform policy; practice-based research; participatory governance; school policy; parental perspectives; Self-Determination Theory; Social Identity Theory; organizational culture.